

PORADNIK DLA MIESZKAŃCÓW

Jak zapobiegać bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki

Bezdomność zwierząt jest poważnym problemem społecznym, który dotyczy wielu gmin w Polsce. Najczęściej wynika ona z niekontrolowanego rozmnażania zwierząt, porzucania zwierząt przez właścicieli oraz braku odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami domowymi.

Gmina Tomaszów Mazowiecki podejmuje działania mające na celu ograniczenie zjawiska bezdomności zwierząt poprzez współpracę ze schroniskiem dla zwierząt oraz prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do mieszkańców.

Celem niniejszego poradnika jest zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami oraz wskazanie sposobów zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy.

I. Czym jest bezdomność zwierząt?

Bezdomność zwierząt to zjawisko polegające na braku opieki ze strony człowieka nad zwierzętami domowymi, w szczególności psami i kotami, które pierwotnie były zależne od człowieka. Obejmuje ono zarówno zwierzęta całkowicie pozbawione właściciela, jak i takie, które utraciły kontakt z opiekunem wskutek zagubienia, ucieczki lub porzucenia.

Do zwierząt bezdomnych zalicza się w szczególności:

- zwierzęta porzucone przez właścicieli,
- zwierzęta zagubione, których właściciel nie został odnaleziony,
- zwierzęta urodzone na wolności,
- zwierzęta przebywające bez stałej opieki człowieka.

Bezdomność zwierząt ma charakter społeczny, etyczny oraz środowiskowy i prowadzi do cierpienia zwierząt, zagrożeń dla ludzi oraz obciążenia schronisk.

Należy podkreślić, że bezdomność zwierząt nie jest zjawiskiem naturalnym, lecz wynika przede wszystkim z działalności człowieka i braku odpowiedzialności właścicieli.

Najczęstsze przyczyny bezdomności zwierząt:

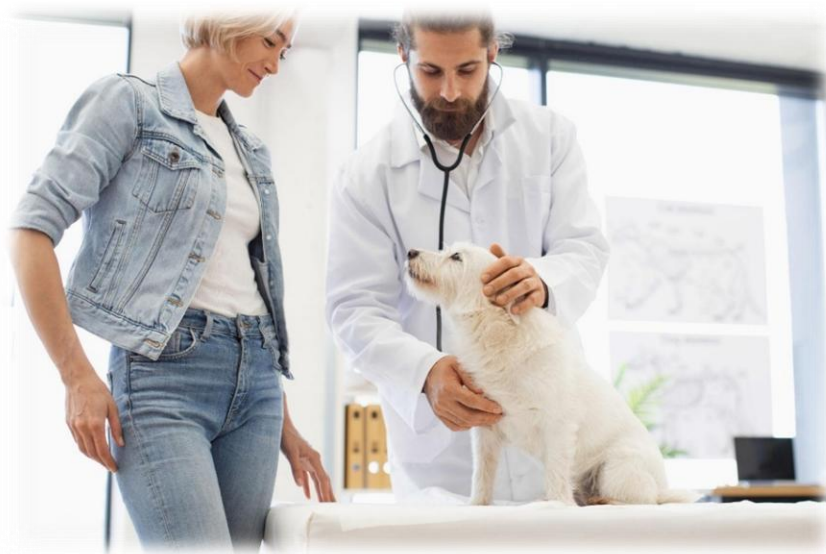
- porzucanie zwierząt przez właścicieli (np. z powodów finansowych, życiowych lub behawioralnych),
- niekontrolowane rozmnażanie psów i kotów,
- brak wykonywania zabiegów sterylizacji i kastracji,
- brak trwałego oznakowania zwierząt (np. mikroczipem),
- niewłaściwe zabezpieczenie posesji lub brak nadzoru nad zwierzęciem,
- brak wiedzy i świadomości w zakresie odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami,
- nieprzemyślane decyzje o zakupie lub przyjęciu zwierzęcia.

Bezdomności zwierząt można skutecznie zapobiegać dzięki takim działaniom jak: sterylizacja i kastracja zwierząt, ich czipowanie, adopcja zamiast kupna oraz odpowiedzialna opieka właścicieli.

II. Odpowiedzialna opieka nad zwierzęciem

Posiadanie zwierzęcia to nie tylko przyjemność, ale przede wszystkim obowiązek i odpowiedzialność za jego zdrowie, bezpieczeństwo oraz dobrostan przez cały okres życia. Zwierzę nie jest rzeczą – jest istotą żywą, która odczuwa ból, stres i potrzebuje odpowiedniej opieki oraz troski.

Odpowiedzialna opieka nad zwierzęciem polega na zapewnieniu mu warunków zgodnych z jego potrzebami gatunkowymi, wiekiem oraz stanem zdrowia. Właściciel zobowiązany jest do podejmowania świadomych i przemyślanych decyzji, które nie narażają zwierzęcia na cierpienie ani nie stwarzają zagrożenia dla otoczenia.

Do podstawowych obowiązków właściciela zwierzęcia należy:

- zapewnienie odpowiedniego i regularnego żywienia oraz stałego dostępu do świeżej wody,
- zapewnienie zwierzęciu właściwego schronienia chroniącego przed zimnem, upałem i opadami atmosferycznymi,
- zapewnienie opieki weterynaryjnej, w tym regularnych szczepień, odrobaczania oraz leczenia w razie choroby,
- zapobieganie niekontrolowanemu rozmnażaniu poprzez sterylizację lub kastrację,
- zapewnienie odpowiedniej ilości ruchu i aktywności, dostosowanej do potrzeb zwierzęcia,
- niedopuszczanie do swobodnego przemieszczania się zwierzęcia bez nadzoru,
- właściwe zabezpieczenie posesji, aby zapobiec ucieczkom,
- oznakowanie zwierzęcia (np. mikroczipem), co umożliwia jego identyfikację w przypadku zaginięcia,
- zapewnienie zwierzęciu kontaktu z człowiekiem oraz właściwej opieki behawioralnej.

Porzucenie zwierzęcia jest zabronione i podlega karze. Każdy właściciel ma obowiązek dbać o swoje zwierzę, ponieważ to właśnie odpowiedzialna opieka jest najskuteczniejszym sposobem zapobiegania bezdomności.

III. Działania zapobiegające bezdomności zwierząt

Skuteczne ograniczanie bezdomności zwierząt wymaga działań systemowych oraz zaangażowania mieszkańców. Kluczową rolę odgrywają działania profilaktyczne, które pozwalają zapobiegać problemowi, zanim się pojawi.

Na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki realizowany jest program obejmujący zarówno opiekę nad zwierzętami bezdomnymi, jak i działania mające na celu ograniczenie ich liczby.

Program realizowany przez Gminę Tomaszów Mazowiecki obejmuje szereg działań mających na celu poprawę sytuacji zwierząt oraz ograniczenie bezdomności.

Do najważniejszych zadań należą:

- zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku,
- odławianie bezdomnych zwierząt,
- opieka nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie,
- wykonywanie zabiegów sterylizacji i kastracji,
- poszukiwanie nowych właścicieli dla zwierząt,
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych,
- prowadzenie działań edukacyjnych wśród mieszkańców.

IV. Sterylizacja i kastracja – najskuteczniejsza metoda zapobiegania bezdomności

Jednym z najskuteczniejszych sposobów ograniczania bezdomności zwierząt jest wykonywanie zabiegów sterylizacji i kastracji. Są to bezpieczne i powszechnie stosowane procedury weterynaryjne, które trwale zapobiegają rozmnażaniu się zwierząt.

Brak kontroli nad rozrodem psów i kotów prowadzi do powstawania niechcianych miotów, z których wiele zwierząt trafia do schronisk lub pozostaje bez opieki. W konsekwencji zwiększa się liczba zwierząt bezdomnych, a problem ten narasta z każdym kolejnym pokoleniem.

Sterylnizacja oraz kastracja przynoszą szereg korzyści zarówno dla zwierząt, jak i ich właścicieli.

Do najważniejszych korzyści należą:

- zapobieganie niekontrolowanemu rozmnażaniu się zwierząt,
- ograniczenie liczby niechcianych miotów,
- zmniejszenie ryzyka występowania wielu chorób (m.in. nowotworów narządów rozrodczych),
- ograniczenie zachowań niepożądanych, takich jak ucieczki, agresja czy znakowanie terenu,
- poprawa komfortu życia zwierzęcia.

Zabiegi sterylizacji i kastracji są przeprowadzane przez lekarzy weterynarii i – przy zachowaniu odpowiednich standardów – są bezpieczne dla zwierząt. Warto skonsultować się z lekarzem weterynarii w celu ustalenia najlepszego terminu wykonania zabiegu. Należy podkreślić, że sterylizacja i kastracja to działania odpowiedzialne, które realnie wpływają na ograniczenie bezdomności zwierząt. Każdy właściciel, podejmując decyzję o wykonaniu takiego zabiegu, przyczynia się do zmniejszenia liczby zwierząt trafiających do schronisk.

V. Czipowanie – dlaczego jest tak ważne?

Czipowanie zwierząt polega na wszczepieniu pod skórę niewielkiego mikroczipu zawierającego unikalny, 15-cyfrowy numer identyfikacyjny. Numer ten zostaje następnie zarejestrowany w bazie danych wraz z informacjami o właścicielu.

Zabieg jest szybki, bezpieczny i praktycznie bezbolesny. Mikroczip umieszcza się najczęściej w okolicy szyi przy użyciu specjalnego aplikatora. Odczytanie numeru możliwe jest za pomocą czytnika, którym dysponują m.in. lekarze weterynarii, schroniska dla zwierząt, straż miejska oraz inne służby.

Aby identyfikacja była skuteczna, konieczne jest zarejestrowanie numeru mikroczipu w odpowiedniej bazie danych (np. SafeAnimal lub Identyfikacja.pl) oraz aktualizowanie danych właściciela.

Dlaczego warto czipować zwierzęta?

Czipowanie znacząco zwiększa szansę na szybkie odnalezienie właściciela w przypadku zaginięcia zwierzęcia. W przeciwieństwie do obroży czy adresówki, mikroczip:

- nie może się zgubić ani zostać usunięty,
- zawiera trwały i unikalny numer identyfikacyjny,
- umożliwia szybkie ustalenie właściciela przez odpowiednie służby.

Brak oznakowania zwierzęcia znacznie utrudnia jego powrót do domu, a w wielu przypadkach powoduje, że trafia ono do schroniska jako zwierzę bezdomne.

Jak dodatkowo zabezpieczyć zwierzę przed zaginięciem?

Aby ograniczyć ryzyko ucieczki lub zaginięcia zwierzęcia, warto stosować kilka podstawowych zasad:

- oznakuj zwierzę – oprócz mikroczipu warto zastosować adresówkę z numerem telefonu,
- zabezpiecz posesję – ogrodzenie powinno być szczelne i dostosowane do możliwości zwierzęcia,
- nie wypuszczaj zwierzęcia bez nadzoru,
- podczas spacerów prowadź psa na smyczy, szczególnie w miejscach publicznych i w pobliżu lasów,
- zachowaj ostrożność w sytuacjach stresowych (np. burze, fajerwerki), które mogą wywołać ucieczkę,
- w przypadku suk w okresie cieczki zachowaj szczególną kontrolę nad zwierzęciem.

W przypadku kotów najbezpieczniejszym rozwiązaniem jest niewypuszczanie ich samodzielnie na zewnątrz. Jeśli jednak opiekun decyduje się na wypuszczanie kota, powinien zadbać o jego oznakowanie oraz – w miarę możliwości – zapewnić mu bezpieczną, kontrolowaną przestrzeń (np. zabezpieczony ogród).

Zgodnie z przepisami prawa zabronione jest wypuszczanie psa bez możliwości jego kontroli oraz bez oznakowania umożliwiającego ustalenie właściciela. Odpowiedzialne oznakowanie zwierzęcia jest więc nie tylko dobrą praktyką, ale również elementem właściwej opieki.

VI. Adopcja zamiast kupna

Adopcja zwierzęcia ze schroniska lub organizacji zajmujących się opieką nad zwierzętami to odpowiedzialna i świadoma decyzja, która daje zwierzęciu szansę na nowe, bezpieczne życie.

W schroniskach przebywają zwierzęta o różnym wieku, charakterze i potrzebach – zarówno młode, jak i dorosłe, często już nauczone kontaktu z człowiekiem. Wiele z nich zostało porzuconych lub zagubiło się, a ich jedynym oczekiwaniem jest znalezienie troskliwego opiekuna. Decydując się na adopcję, nie tylko zyskujemy wiernego towarzysza, ale również realnie przyczyniamy się do ograniczenia problemu bezdomności zwierząt.

Dlaczego warto adoptować?

- dajesz zwierzęciu drugą szansę i bezpieczny dom,
- pomagasz zmniejszyć liczbę zwierząt przebywających w schroniskach,
- wspierasz działania na rzecz ochrony zwierząt,
- zyskujesz oddanego i wdzięcznego towarzysza,
- adopcja jest zazwyczaj związana z niższymi kosztami niż zakup zwierzęcia.

Przed podjęciem decyzji o adopcji warto dokładnie przemyśleć swoje możliwości czasowe, finansowe oraz warunki, jakie możemy zapewnić zwierzęciu. Adopcja powinna być decyzją odpowiedzialną i długoterminową.

Warto również pamiętać, że pracownicy schronisk pomagają dobrać zwierzę odpowiednie do stylu życia i oczekiwań przyszłego właściciela.

Adopcja zamiast kupna to świadomy wybór, który realnie wpływa na poprawę losu zwierząt oraz ograniczenie ich bezdomności.

VII. Moda na rasy, a bezdomność zwierząt

Współczesne wybory dotyczące zwierząt domowych coraz częściej podyktowane są modą, a nie rzeczywistymi potrzebami i możliwościami właścicieli. Popularność określonych ras prowadzi do zwiększonego popytu, co z kolei sprzyja rozwojowi nielegalnych i nieetycznych form rozmnażania zwierząt.

W efekcie:

- powstają pseudohodowle nastawione na szybki zysk,
- pogarsza się zdrowie i jakość życia zwierząt,
- rośnie liczba zwierząt porzucanych i trafiających do schronisk.

Krótką historią powstawania ras psów

Psy z rodzaju *Canis* towarzyszą człowiekowi od około 15 tysięcy lat. Od najdawniejszych czasów ceniono ich zdolność do nauki, silne przywiązanie do opiekuna, czujność oraz posłuszeństwo. Wraz z przejściem ludzi z trybu życia koczowniczego na osiadły zaczęto rozwijać rolnictwo i hodowlę zwierząt, a psy stały się nieodłącznymi pomocnikami w codziennych obowiązkach. Niektóre sprawdzały się przy pilnowaniu stad, inne przy ich zaganianiu lub ochronie gospodarstw.

Aby uzyskać zwierzęta coraz lepiej dopasowane do konkretnych zadań, człowiek dobierał do rozrodu osobniki wyróżniające się określonymi cechami – inteligencją, wytrzymałością czy temperamentem. W ten sposób powstały pierwsze psy użytkowe, m.in. wykorzystywane podczas polowań. Już kilka tysięcy lat temu psy różniły się między sobą wyglądem i budową, co było związane zarówno z warunkami środowiskowymi, jak i funkcjami, jakie pełniły.

Z czasem hodowla stała się bardziej ukierunkowana, prowadząc do wyodrębnienia psów wyspecjalizowanych – np. do tropienia, pościgu czy walki. Choć wiele typów psów zaczęło nabierać charakterystycznych cech, przez długi czas nie istniały formalne wzorce ras. Najważniejsza była skuteczność w pracy, a nie wygląd. Do dalszej hodowli wybierano osobniki najlepiej radzące sobie z powierzonymi zadaniami, co sprzyjało utrwalaniu pożądanych cech użytkowych.

W późniejszych wiekach, wraz ze zmianami środowiskowymi i społecznymi – takimi jak wylesianie czy spadek liczby zwierzyny łownej – zmniejszyło się zapotrzebowanie na niektóre typy psów. W efekcie część dawnych ras stopniowo zanikała, szczególnie tych związanych z funkcjami, które przestały być potrzebne, jak np. psy wykorzystywane do zwalczania gryzoni.

Wraz z poprawą warunków życia oraz przenoszeniem się ludności ze wsi do miast zmieniły się także oczekiwania wobec zwierząt. Coraz większą popularność zaczęły zyskiwać psy niewielkie, łagodne i przystosowane do życia w domu. Choć zwierzęta towarzyszące znane były już wcześniej, przez długi czas uchodziły za symbol luksusu. Przykładowo w Chinach mopsy hodowano na dworach cesarskich już kilka tysięcy lat temu.

Do Europy małe rasy, takie jak chihuahua, pekińczyk czy mops, trafiły z Azji wraz z kupcami. Szybko zdobyły uznanie wśród elit – pojawiały się na dworach i były uwieczniane na portretach władców. W różnych krajach szczególną popularnością cieszyły się odmienne rasy: w Anglii ceniono spaniele, w Rosji mopsy, w Prusach charciki włoskie, a we Francji i w Polsce dużym zainteresowaniem cieszyły się pudle.

To właśnie pudle stosunkowo wcześniej trafiły do szerszego grona odbiorców. Doceniano je nie tylko za wygląd, ale przede wszystkim za inteligencję i wszechstronność – wykorzystywano je m.in. podczas polowań czy do poszukiwania trufli. Dużą popularność przyniosły im także występy w cyrkach i na jarmarkach. Warto jednak podkreślić, że przez długi czas ich wygląd nie był jednolity, a psy tej samej rasy mogły się znacznie różnić między sobą.

Dopiero rozwój kynologii i organizacja wystaw doprowadziły do uporządkowania hodowli. Wprowadzono wzorce ras, rodowody oraz księgi hodowlane, które dokumentowały pochodzenie zwierząt. Psy bez udokumentowanego pochodzenia nie mogły uczestniczyć w wystawach. W konsekwencji coraz większy nacisk zaczęto kłaść na zgodność z określonym wyglądem, a nie na cechy użytkowe.

Współcześnie wiele ras, które pierwotnie pełniły konkretne funkcje, nie jest już wykorzystywanych zgodnie ze swoim przeznaczeniem. Nawet psy osiągające sukcesy na wystawach oceniane są przede wszystkim pod względem wyglądu, a nie umiejętności.

W naturze dobór partnera opiera się na instynkcie – preferowane są osobniki zdrowe, silne i niespokrewnione. W hodowli natomiast selekcja często skupia się na wybranych cechach zewnętrznych, takich jak sylwetka, umaszczenie czy kształt pyska. W efekcie cechy, które kiedyś decydowały o funkcjonalności rasy – jak sprawność, wytrzymałość czy zdolność do pracy – mogą mieć dziś mniejsze znaczenie.

Długotrwałe koncentrowanie się głównie na wyglądzie może prowadzić do utraty wielu cennych cech, takich jak łatwość uczenia się, odwaga czy odporność. Pogorszeniu ulega także zdrowie zwierząt. Coraz częściej pojawiają się schorzenia wynikające bezpośrednio z budowy ciała – przykładem są problemy z oddychaniem u psów o skróconej kufie.

Współczesne psy rzadko wykonują pracę, do której zostały pierwotnie stworzone, a wiele z nich nie ma zapewnionej odpowiedniej dawki ruchu. To sprawia, że niektóre wady nie są dostrzegane i utrwalają się w kolejnych pokoleniach. W efekcie rodzą się zwierzęta bardziej podatne na choroby – m.in. problemy ze stawami, wzrokiem, słuchem czy alergię. Zdarzają się także zaburzenia behawioralne, takie jak nadmierna lękliwość, która może prowadzić do agresji.

Choć odpowiedzialna hodowla powinna wykluczać z rozrodu osobniki chore, rosnąca liczba psów cierpiących na schorzenia takie jak dysplazja, padaczka, choroby serca czy alergię pokazuje, że w praktyce nie zawsze się to udaje.

Na przestrzeni lat wyhodowano ponad tysiąc typów psów, z czego ponad 350 ras jest obecnie uznanych przez FCI. O ich popularności i dalszym istnieniu w dużej mierze decyduje moda.

Szczególnie silny wpływ na wybór ras miały media, które kształtowały gusta i wyobrażenia o idealnym psie. Po emisji popularnych produkcji znacząco rosło zainteresowanie konkretnymi rasami, co prowadziło do gwałtownego wzrostu ich liczebności. Podobne zjawiska obserwowano również w Polsce.

Problem polega na tym, że obraz psa przedstawiany w mediach często odbiega od rzeczywistości. W efekcie wiele osób decyduje się na zwierzę, nie znając jego potrzeb i charakteru, co może prowadzić do trudności w opiece.

Obecnie dużą rolę odgrywa internet i media społecznościowe, które promują określone rasy, często w sposób wyidealizowany. Nagły wzrost popularności sprzyja powstawaniu nieodpowiedzialnych hodowli nastawionych na szybki zysk, co negatywnie wpływa na zdrowie i kondycję zwierząt.

Moda na „rasy hybrydowe” – co warto wiedzieć

W ostatnich latach dużą popularność zyskały tzw. „rasy hybrydowe”, promowane głównie przez pseudohodowle. W rzeczywistości nie są to ani prawdziwe hybrydy (czyli krzyżówki międzygatunkowe), ani rasy uznane – nie figurują bowiem w klasyfikacji FCI. To po prostu mieszańce dwóch ras.

Choć takie krzyżówki istnieją od dawna, dopiero niedawno stały się modne na większą skalę, głównie za sprawą mediów społecznościowych. Przedstawiane są jako zwierzęta łączące najlepsze cechy obu ras, co znacząco podnosi ich cenę i atrakcyjność w oczach kupujących.

W praktyce jednak nie ma gwarancji, że potomstwo odziedziczy wyłącznie pożądane cechy. Genetyka jest nieprzewidywalna – szczenięta mogą różnić się wyglądem, zdrowiem i charakterem. Obok udanych skojarzeń pojawiają się również takie, które nie spełniają oczekiwań.

Rosnąca moda na tego typu psy sprzyja powstawaniu pseudohodowli nastawionych na szybki zysk. Brak kontroli i odpowiedzialnej selekcji prowadzi do zwiększenia liczby zwierząt z problemami zdrowotnymi i behawioralnymi, a także do wzrostu liczby psów trafiających do schronisk.

Czym jest rasa?

Rasa to grupa zwierząt o utrwalonych cechach wyglądu i zachowania, które są dziedziczone przez kolejne pokolenia. Jej liczebność powinna być na tyle duża, aby ograniczyć kojarzenie osobników blisko spokrewnionych. Proces tworzenia rasy jest

długotrwały i może trwać wiele lat – w jego trakcie pojawiają się osobniki o różnorodnych, nie zawsze przewidywalnych cechach. Zwierzęta rasowe oceniane są według określonych standardów, tzw. wzorców ras, zatwierdzanych przez organizacje kynologiczne, takie jak FCI.

Kształtowanie się ras kotów na przestrzeni lat

Historia udomowienia kotów przebiegała inaczej niż w przypadku psów. Koty od zawsze zachowywały dużą niezależność, a jednocześnie fascynowały ludzi swoją elegancją i tajemniczością. Niestety, te cechy w przeszłości przyczyniły się także do ich prześladowań – w średniowieczu przypisywano im związki z siłami nadprzyrodzonymi, co prowadziło do ich masowego tępienia.

Dopiero późniejsze doświadczenia, m.in. związane z plagami gryzoni, sprawiły, że zaczęto ponownie doceniać ich pożyteczną rolę. Prawdziwa zmiana w postrzeganiu kotów nastąpiła jednak dopiero w XX wieku, kiedy zaczęły być powszechnie traktowane jako zwierzęta towarzyszące.

Większość współczesnych ras kotów powstała przy udziale człowieka, jednak ich początki sięgają populacji ukształtowanych naturalnie. Przykładem są koty europejskie, które przystosowały się do życia w różnych warunkach środowiskowych. Podobnie rasy takie jak mainecoon czy kot norweski leśny zawdzięczają swoje cechy długotrwałej selekcji naturalnej.

Nowe rasy często wywodziły się z naturalnych mutacji genetycznych, które uznano za atrakcyjne i zaczęto utrzymywać poprzez selektywną hodowlę. Tak powstały m.in. koty o kręconej sierści czy bezwłose. W innych przypadkach rasy rozwijały się poprzez kontrolowane krzyżowanie istniejących populacji.

Aby kot został uznany za przedstawiciela danej rasy, musi spełniać określone standardy. Na świecie funkcjonują organizacje zajmujące się hodowlą i rejestracją kotów rasowych, z których jedną z najważniejszych jest FIFe. To ona zrzesza hodowców i ustala zasady uznawania rodowodów.

Podjęmowano również próby tworzenia tzw. hybryd, czyli krzyżówek kotów domowych z dzikimi gatunkami, w celu uzyskania zwierząt o egzotycznym wyglądzie i łagodnym usposobieniu. Działania te budzą jednak liczne kontrowersje natury etycznej. Mimo krytyki, zainteresowanie takimi zwierzętami rośnie, zwłaszcza za sprawą internetu, co sprzyja działalności nieodpowiedzialnych hodowli.

VIII. Pseudohodowle zwierząt – zagrożenie dla zwierząt i ludzi.

Czym są pseudohodowle zwierząt?

Pseudohodowla to określenie stosowane wobec miejsc, w których zwierzęta – najczęściej psy, rzadziej koty – są rozmnażane wyłącznie w celach zarobkowych, bez dbałości o ich dobrostan. Takie działalności prowadzone są zazwyczaj przez osoby bez

odpowiedniej wiedzy i przygotowania, które traktują zwierzęta jak towar, a nie żywe istoty.

W pseudohodowlach często dochodzi do kojarzenia przypadkowych osobników, nierzadko o nieznanym pochodzeniu, a nawet spokrewnionych. Sprzyja to utrwalaniu wad genetycznych oraz problemów zdrowotnych. Celem jest szybkie uzyskanie potomstwa odpowiadającego aktualnym trendom rynkowym.

Warunki, w jakich przebywają zwierzęta, bywają nieodpowiednie – ograniczona przestrzeń, brak właściwej opieki i kontaktu z człowiekiem czy innymi zwierzętami. Szczenięta i kocięta często są zbyt wcześnie oddzielane od matek, a proces ich wychowania i socjalizacji jest niewystarczający.

Brak właściwej socjalizacji w pierwszych tygodniach życia może mieć poważne konsekwencje w przyszłości. Zwierzęta takie bywają lękliwe, nieufne, a w niektórych przypadkach mogą wykazywać zachowania agresywne wynikające ze strachu.

Zakup zwierzęcia z pseudohodowli oznacza nie tylko wspieranie nielegalnego rynku, ale także ryzyko poważnych problemów w przyszłości. Zwierzę, które miało być źródłem radości, może stać się trudne w codziennym funkcjonowaniu – zwłaszcza jeśli jego rozwój od początku przebiegał nieprawidłowo.

Kluczowe znaczenie ma wczesny etap życia. Proces socjalizacji rozpoczyna się tuż po urodzeniu i trwa zwykle do 6–8 tygodnia. W tym czasie intensywnie rozwija się układ nerwowy, a młode zwierzę uczy się reagowania na bodźce i poznaje otaczający świat. Doświadczenia z tego okresu mają ogromny wpływ na jego późniejsze zachowanie. Odpowiednia liczba pozytywnych kontaktów z ludźmi i innymi zwierzętami sprzyja wykształceniu zrównoważonego charakteru i lepszemu radzeniu sobie w nowych sytuacjach.

Jak rozpoznać pseudohodowlę?

Jednym z pierwszych sygnałów ostrzegawczych jest cena. Szczenięta mogą być oferowane znacznie taniej niż w legalnych, zarejestrowanych hodowlach, choć zdarzają się również przypadki zawyżania cen – zwłaszcza w odniesieniu do modnych mieszańców. Warto pamiętać, że odpowiedzialna hodowla wiąże się z wysokimi kosztami, obejmującymi m.in. opiekę weterynaryjną, żywienie, badania oraz udział w wystawach. Niepokój powinno wzbudzić także unikanie przez sprzedającego prezentacji miejsca, w którym przebywają zwierzęta. Często proponowane są spotkania poza hodowlą, aby ukryć rzeczywiste warunki bytowe. Zdarza się, że tylko część zwierząt jest pokazywana, podczas gdy pozostałe przebywają w złych warunkach, bez odpowiedniej opieki.

Kolejnym istotnym elementem są dokumenty. Rodowody wydawane przez różnego rodzaju stowarzyszenia czy kluby, które nie należą do Związku Kynologicznego w Polsce (ZKwP), mogą nie mieć realnej wartości hodowlanej i nie są uznawane w środowisku kynologicznym.

Należy jednak pamiętać, że ani wysoka cena, ani posiadanie rodowodu nie dają pełnej gwarancji odpowiedzialnego podejścia hodowcy. Dlatego przed podjęciem decyzji

warto dokładnie sprawdzić warunki, w jakich przebywają zwierzęta, oraz podejście osoby prowadzącej hodowlę.

Odpowiedzialny hodowca zawsze umożliwi obejrzenie zwierząt, udzieli informacji i dba o ich właściwy rozwój.

Jak nie kupować z pseudohodowli?

Najważniejszą zasadą jest świadome podejmowanie decyzji. Każdy zakup zwierzęcia wpływa na funkcjonowanie rynku.

Aby nie wspierać pseudohodowli:

- nie kupuj zwierząt z przypadkowych ogłoszeń,
- unikaj ofert „okazji” i sprzedaży bez dokumentów,
- zawsze sprawdzaj warunki, w jakich przebywają zwierzęta,
- wybieraj sprawdzone, zarejestrowane hodowle,
- rozważ adopcję zwierzęcia ze schroniska.

Brak popytu na zwierzęta z pseudohodowli ogranicza ich działalność.

Nie tylko wygląd – jak świadomie wybrać psa:

Szybkie tempo życia w mieście, niewielkie mieszkania oraz częste korzystanie z samochodu sprawiają, że wiele osób decyduje się na psy małe lub miniaturowe odmiany większych ras. Wybór ten bywa jednak pozornie prosty – niewielki rozmiar nie oznacza spokojnego charakteru.

W rzeczywistości wiele małych psów wyróżnia się dużym temperamentem i silnym charakterem. Rasy takie jak chihuahua, pinczery miniaturowe czy yorkshire terrier mają swoje korzenie w pracy użytkowej – od pilnowania, przez polowania, po

tępienie gryzoni. Podobnie jamniki, mimo niewielkich rozmiarów, są psami odważnymi, upartymi i bardzo zdeterminowanymi.

Dlatego przy wyborze psa nie należy kierować się wyłącznie jego wyglądem czy wielkością. Kluczowe jest poznanie potrzeb danej rasy, jej temperamentu oraz pierwotnego przeznaczenia. Pozwala to uniknąć rozczarowań i lepiej przygotować się do opieki nad zwierzęciem.

W wielu przypadkach pomocne może być także szkolenie lub konsultacja ze specjalistą.

Behawiorysta, czyli osoba zajmująca się analizą i modyfikacją zachowań zwierząt, pomaga zrozumieć ich potrzeby oraz rozwiązywać ewentualne problemy, co ułatwia budowanie dobrej relacji między opiekunem a pupilem.

Niekontrolowany rozród

Odpowiedzialny opiekun psa lub kota nie dopuszcza do przypadkowego rozmnażania swoich zwierząt. W przypadku hodowców zrzeszonych w **Związek Kynologiczny w Polsce (ZKwP)** kluczowe jest dbanie o zdrowie zwierząt, w tym wykluczanie chorób genetycznych oraz unikanie kojarzenia osobników spokrewnionych. Natomiast właściciele zwierząt bez udokumentowanego pochodzenia powinni całkowicie zrezygnować z ich rozmnażania, zwłaszcza w celach zarobkowych.

Brak kontroli nad rozrodem prowadzi do poważnych konsekwencji, które można przedstawić w prostym schemacie:

1. Zakup zwierząt zwiększa popyt na kolejne mioty.
2. Większa liczba rozmnażanych zwierząt powoduje wzrost podaży.
3. Nadmiar zwierząt trafia do schronisk, zwiększając skalę bezdomności.

Dopóki właściciele nie dostrzegą tej zależności, problem będzie się pogłębiał. Warto również pamiętać, że przepisy prawa jasno regulują tę kwestię. Sprzedaż psów i kotów z hodowli niezarejestrowanych jest zabroniona, podobnie jak ich nabywanie z nielegalnych źródeł. Dodatkowo porzucanie zwierząt lub ich uśmiercanie z powodu braku opieki stanowi przestępstwo i może skutkować karą pozbawienia wolności. Świadome decyzje właścicieli mają kluczowe znaczenie dla ograniczenia bezdomności zwierząt i poprawy ich dobrostanu.

Nieodpowiedzialne zakupy i adopcje

Decyzja o przyjęciu psa lub kota powinna być dobrze przemyślana. Odpowiedzialny opiekun bierze pod uwagę nie tylko chęć posiadania zwierzęcia, ale także warunki mieszkaniowe, sytuację rodzinną, możliwości finansowe oraz swój tryb życia. Ważne jest również wcześniejsze zapoznanie się z potrzebami danego gatunku i – w przypadku psów – konkretnej rasy.

Aktywne osoby mogą lepiej odnaleźć się z psem wymagającym dużej ilości ruchu, natomiast spokojniejszy tryb życia sprzyja wyborowi zwierząt o łagodniejszym temperamencie. Warto także uwzględnić kwestie praktyczne, takie jak linienie czy ewentualne alergie – niektóre rasy psów i kotów są pod tym względem mniej uciążliwe, choć nie istnieją zwierzęta całkowicie nieuczulające.

Psy wymagają codziennych spacerów, zaangażowania i kontaktu z opiekunem. Koty natomiast, choć bardziej samodzielne, również potrzebują odpowiednich warunków i poczucia bezpieczeństwa. Warto pamiętać, że większość kotów źle znosi hałas i nadmierną aktywność w otoczeniu – w domach z małymi, bardzo energicznymi dziećmi mogą odczuwać silny stres.

Brak świadomości tych zależności często prowadzi do problemów. Najczęstsze powody oddawania zwierząt to brak czasu, trudności wychowawcze, koszty leczenia czy pojawienie się alergii u domowników. Dlatego każda decyzja o zakupie lub adopcji powinna być poprzedzona rzetelną analizą możliwości i potrzeb – zarówno człowieka, jak i zwierzęcia.

Wiele powodów oddawania zwierząt można przewidzieć jeszcze przed podjęciem decyzji o ich zakupie lub adopcji. Świadomość tych kwestii pozwala uniknąć trudnych sytuacji zarówno dla opiekuna, jak i samego zwierzęcia.

Najczęstsze problemy i jak im zapobiegać:

- **Brak czasu** – psy i koty żyją nawet kilkanaście lat i przez cały ten okres wymagają opieki, uwagi i zaangażowania. Decyzja o posiadaniu zwierzęcia powinna uwzględniać długoterminową odpowiedzialność.
- **Trudności wychowawcze** – problemy z zachowaniem psa najczęściej wynikają z braku odpowiedniego prowadzenia lub wcześniejszych doświadczeń. W takiej sytuacji warto skorzystać z pomocy behawiorysty i zadbać o właściwą socjalizację. Szczególnie istotne jest także wybieranie zwierząt ze sprawdzonych źródeł.
- **Alergie** – rzadko pojawiają się całkowicie niespodziewanie. Warto wcześniej sprawdzić swoją reakcję na kontakt ze zwierzętami lub wykonać testy alergiczne. W niektórych przypadkach możliwe jest także leczenie odczulające lub wybór ras mniej uczulających.
- **Zwierzę jako prezent** – zakup psa lub kota „w prezencie” to ryzykowna decyzja. Zwierzę nie jest rzeczą, a obowiązek opieki spoczywa na opiekunie przez wiele lat. W przypadku dzieci odpowiedzialność i tak ostatecznie ponosi dorośli.
- **Problemy zdrowotne** – nie wszystkie choroby da się przewidzieć, jednak wybór zwierzęcia ze sprawdzonego źródła lub adopcja mieszańca może zmniejszyć ryzyko niektórych schorzeń.
- **Nieudana adopcja** – zwierzęta ze schronisk często potrzebują czasu, aby zaufać nowemu opiekunowi i odnaleźć się w nowym środowisku. Wymaga to cierpliwości, konsekwencji i zaangażowania.

Świadoma decyzja oraz odpowiednie przygotowanie to klucz do budowania dobrej relacji ze zwierzęciem i zapobiegania jego porzuceniu.

Jak kupić zdrowe szczenię?

Zakup psa powinien być świadomą i odpowiedzialną decyzją. Aby zwiększyć szanse na wybór zdrowego zwierzęcia, warto kierować się kilkoma podstawowymi zasadami:

- **Zdobądź wiedzę o rasie** – zanim zdecydujesz się na konkretnego psa, poznaj jego potrzeby, temperament oraz ewentualne predyspozycje zdrowotne. Warto korzystać z wiedzy hodowców, lekarzy weterynarii oraz sprawdzonych źródeł.
- **Unikaj przypadkowych sprzedawców** – nie kupuj szceniąt na giełdach, od handlarzy czy pośredników. Takie miejsca często wiążą się z pseudohodowlami.
- **Odwiedź hodowlę osobiście** – sprawdź warunki, w jakich przebywają szczenięta. Zwróć uwagę na czystość, zachowanie zwierząt oraz ich ogólną kondycję. Jeśli coś budzi Twoje wątpliwości, zrezygnuj z zakupu i rozważ zgłoszenie sprawy odpowiednim służbom.
- **Zapytaj o badania rodziców** – w wielu rasach zalecane są badania pod kątem chorób genetycznych (np. bioder, oczu czy serca). Odpowiedzialny hodowca powinien móc przedstawić ich wyniki.
- **Poproś o dokumentację miotu** – warto zobaczyć protokół przeglądu miotu, który potwierdza stan zdrowia i prawidłowy rozwój szceniąt.

Dokładne sprawdzenie tych elementów pozwala ograniczyć ryzyko problemów zdrowotnych i behawioralnych oraz wspiera odpowiedzialne hodowle.

IX. Zwierzęta bez opieki – wyzwania i możliwości pomocy

Zwierzęta pozbawione opieki człowieka każdego dnia zmagają się z wieloma trudnościami. Brak dostępu do pożywienia, schronienia oraz opieki weterynaryjnej sprawia, że ich życie wiąże się z ciągłym zagrożeniem.

Psy i koty są zwierzętami udomowionymi, dlatego nie są w pełni przystosowane do samodzielnego funkcjonowania. W związku z tym ich los w dużej mierze zależy od działań ludzi – zarówno instytucji publicznych, jak i mieszkańców.

Jak wspierać zwierzęta bezdomne i wolno żyjące?

Pomoc zwierzętom może mieć różne formy i nie zawsze wymaga dużych nakładów finansowych. Najważniejsze jest odpowiedzialne i świadome działanie.

Każdy może pomóc poprzez:

- zgłaszanie bezdomnych zwierząt odpowiednim służbom,
- udzielanie doraźnej pomocy w sytuacjach zagrożenia (np. zapewnienie wody),
- wspieranie organizacji zajmujących się ochroną zwierząt,
- udział w akcjach edukacyjnych i adopcyjnych,
- opiekę nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie i zapewnianie schronienia w okresie zimowym.

Należy pamiętać, że pomoc powinna być przemyślana i powiązana z działaniami ograniczającymi rozmnażanie zwierząt.

Warunki schroniskowe, a dobrostan zwierząt

Dla wielu zwierząt pobyt w schronisku jest trudnym i stresującym doświadczeniem. Rozłąka z dotychczasowym opiekunem lub matką oraz konieczność odnalezienia się w nowym, obcym otoczeniu mogą prowadzić do problemów zdrowotnych, także o podłożu psychicznym.

Nawet najlepiej funkcjonujące schronisko nie jest w stanie w pełni zastąpić warunków domowych. Ograniczona przestrzeń, mniejsza liczba kontaktów z człowiekiem oraz rzadsze spacerowanie sprawiają, że zwierzęta nie zawsze mogą realizować swoje naturalne potrzeby. Utrudnione jest także budowanie trwałej więzi z opiekunem.

Jednocześnie należy podkreślić, że wraz ze wzrostem świadomości społecznej i zmianami prawnymi warunki w schroniskach stopniowo się poprawiają. Obecnie coraz większy nacisk kładzie się na zapewnienie zwierzętom odpowiedniego poziomu dobrostanu.

Dobrostan oznacza zarówno zdrowie fizyczne, jak i psychiczne zwierzęcia oraz jego funkcjonowanie w zgodzie z naturalnymi potrzebami. Opiera się on na tzw. „pięciu wolnościach”, które obejmują:

- wolność od głodu i pragnienia,
- wolność od dyskomfortu,
- wolność od bólu, urazów i chorób,
- wolność od stresu i strachu,
- możliwość wyrażania naturalnych zachowań.

Szczególnie wrażliwe na warunki bytowe są koty, które jako zwierzęta terytorialne silnie reagują na ograniczenie przestrzeni i zmiany otoczenia. Dlatego zapewnienie im odpowiednich warunków ma kluczowe znaczenie dla ich zdrowia i samopoczucia.

Domy tymczasowe jako forma opieki nad zwierzętami

Dom tymczasowy - to miejsce, w którym zwierzę przygotowywane jest do adopcji w warunkach zbliżonych do normalnego życia domowego. W tym czasie przechodzi diagnostykę weterynaryjną, a jego zachowanie może zostać ocenione przez behawiorystę. To pozwala lepiej poznać potrzeby i charakter zwierzęcia.

Pobyt w domu tymczasowym daje zwierzęciu szansę na wyciszenie się po stresie związanym ze schroniskiem oraz stopniowe przystosowanie do codziennego funkcjonowania u boku człowieka. Przy odpowiedniej opiece ma ono regularny kontakt z opiekunem, wychodzi na spacerowanie, bawi się i uczy podstawowych zasad. Dzięki temu znacznie zwiększają się jego szanse na udaną adopcję.

Domy tymczasowe są ważnym elementem systemu odpowiedzialnej adopcji, ponieważ pozwalają lepiej przygotować zwierzę do życia w nowym domu oraz dobrać odpowiedniego opiekuna.

Osoby prowadzące domy tymczasowe odgrywają istotną rolę w procesie adopcji.

Podstawy prawne funkcjonowania schronisk w Polsce

Zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom należy do zadań własnych gmin. Oznacza to, że samorząd jest odpowiedzialny za organizację systemu opieki oraz podejmowanie działań ograniczających bezdomność.

Do podstawowych zadań należą:

- odławianie bezdomnych zwierząt,
- zapewnienie im miejsca w schronisku,
- poszukiwanie nowych właścicieli,
- realizacja działań profilaktycznych (np. sterylizacja, kastracja).

Jak pomóc zwierzętom w schroniskach?

Opieka nad bezdomnymi zwierzętami należy do zadań gmin, jednak każdy z nas może realnie przyczynić się do poprawy ich losu. Form pomocy jest wiele – warto wybrać taką, która najlepiej odpowiada naszym możliwościom.

- **Wolontariat** – jeśli masz czas i chęci, możesz zaangażować się w pomoc w schronisku lub organizacji prozwierzęcej. Wolontariusze zajmują się m.in. karmieniem, pielęgnacją, wyprowadzaniem psów na spacer, a także wspierają akcje adopcyjne i zbiórki.
- **Wirtualna adopcja** – to rozwiązanie dla osób, które nie mogą przyjąć zwierzęcia do domu, ale chcą je wspierać finansowo. Polega na regularnym przekazywaniu środków na utrzymanie konkretnego psa lub kota.
- **Wsparcie finansowe** – można przekazać darowiznę lub część podatku na rzecz schroniska czy fundacji. Takie środki pomagają w utrzymaniu placówek i poprawie warunków życia zwierząt.
- **Zbiórki i dary rzeczowe** – schroniska często potrzebują karmy, koców, bud, słomy, a także akcesoriów takich jak smycze, szelki czy zabawki. Najlepiej wcześniej sprawdzić, co jest aktualnie najbardziej potrzebne.
- **Dom tymczasowy** – jeśli masz możliwość, możesz zapewnić zwierzęciu tymczasowe schronienie do czasu znalezienia stałego domu. To ogromne wsparcie dla organizacji i samych zwierząt.
- **Adopcja** – przygarnięcie psa lub kota ze schroniska to jedna z najważniejszych form pomocy. Dajesz zwierzęciu szansę na nowe życie i jednocześnie robisz miejsce dla kolejnego potrzebującego.

Każda, nawet najmniejsza pomoc ma znaczenie i realnie wpływa na poprawę losu zwierząt oczekujących na dom.

Jak odpowiedzialnie przygotować się do adopcji?

Adopcja powinna być decyzją przemyślaną i świadomą. Odpowiednie przygotowanie zwiększa szansę na udaną adopcję.

Przed podjęciem decyzji warto:

- ocenić swoje możliwości czasowe i finansowe,
- zapoznać się z potrzebami wybranego zwierzęcia,
- dostosować wybór do stylu życia,
- skonsultować się z pracownikami schroniska,
- przygotować dom na przyjęcie zwierzęcia.

Najważniejsze informacje przed adopcją zwierzęcia

Zwierzę po adopcji potrzebuje czasu na przystosowanie się do nowego środowiska.

Należy pamiętać, że:

- pierwsze dni mogą być dla niego stresujące,
- jego zachowanie może się stopniowo zmieniać,
- wymaga cierpliwości i konsekwencji,
- w razie potrzeby warto skorzystać z pomocy specjalisty.

Korzyści z adopcji dorosłych zwierząt

Choć wiele osób marzy o szczeniaku lub kociaku, warto rozważyć adopcję dorosłego zwierzęcia. W schroniskach to właśnie one najdłużej czekają na dom, a ich szanse na adopcję maleją wraz z wiekiem – zupełnie niesłusznie.

Dorośle psy i koty mają wiele zalet, które często czynią je łatwiejszymi towarzyszami na co dzień:

- są zazwyczaj nauczone czystości – załatwiają potrzeby na zewnątrz lub do kuwety,
- nie przechodzą etapu ząbkowania, więc nie niszczą przedmiotów,
- ich zachowanie wobec ludzi i innych zwierząt jest już znane i bardziej przewidywalne,
- są spokojniejsze i mniej wymagające niż młode zwierzęta,
- często znają podstawowe komendy i potrafią chodzić na smyczy,
- zakończyły etap wzrostu, więc ich wygląd i budowa są już ostateczne,
- jeśli nie ujawniły się choroby genetyczne, ryzyko ich wystąpienia jest mniejsze.

Wbrew obawom, dorosłe zwierzęta również potrafią się uczyć i zmieniać swoje zachowanie. Wielu specjalistów podkreśla, że praca z dorosłym psem bywa nawet łatwiejsza niż ze szczeniakiem, który dopiero przechodzi intensywny okres dojrzewania.

Adopcja dorosłego zwierzęcia to nie tylko świadomy wybór, ale także realna szansa na poprawę jego losu – często oznacza dla niego drugie życie.

X. Co zrobić gdy znajdziesz bezdomne zwierzę?

W przypadku zauważenia bezdomnego psa lub kota należy zachować rozwagę i podjąć odpowiednie działania, które zapewnią bezpieczeństwo zarówno zwierzęciu, jak i osobie zgłaszającej. Zwierzęta pozostające bez opieki mogą być przestraszone, dezorientowane lub chore, dlatego należy postępować ostrożnie i odpowiedzialnie.

Jeżeli zauważysz bezdomne zwierzę:

- **zachowaj ostrożność** – nie podchodź gwałtownie i nie próbuj na siłę łapać przestraszonego zwierzęcia,
- **ocień sytuację** – sprawdź, czy zwierzę nie jest ranne lub nie stanowi zagrożenia dla otoczenia,
- **zwróć uwagę, czy zwierzę posiada obrozę**, adresówkę lub inne oznaczenie, które może pomóc w odnalezieniu właściciela,
- **jeżeli to możliwe, zabezpiecz zwierzę** (np. poprzez zamknięcie na ogrodzonej posesji) do czasu przyjazdu odpowiednich służb,
- **powiadom Urząd Gminy Tomaszów Mazowiecki**, który podejmie dalsze działania,
- w razie potrzeby skontaktuj się ze **schroniskiem dla zwierząt** współpracującym z gminą.

Nie należy pozostawać obojętnym – szybka reakcja zwiększa szansę na udzielenie pomocy zwierzęciu oraz jego powrót do właściciela.

XI. Schronisko dla zwierząt współpracujące z gminą

W przypadku bezdomnych psów z terenu gminy zwierzęta trafiają do:

Schroniska dla zwierząt bezdomnych w Tomaszowie Mazowieckim

Schronisko zapewnia opiekę bezdomnym psom oraz pomaga w poszukiwaniu nowych domów dla zwierząt.

XII. Gdzie zgłosić bezdomne zwierzę?

Zgłoszenia dotyczące bezdomnych zwierząt można kierować do:

Gmina Tomaszów Mazowiecki
ul. Prezydenta Ignacego Mościckiego 4
97-200 Tomaszów Mazowiecki
tel. 48 44 724 55 73

Sprawami związanymi z bezdomnymi zwierzętami zajmuje się:

Referat Ochrony Środowiska
tel. +48 44 724 55 73 wew. 48 oraz wew. 52
budynek B, piętro 1, pokój 202

XIII. Razem możemy zapobiegać bezdomności zwierząt

Zapobieganie bezdomności zwierząt wymaga zaangażowania całej społeczności lokalnej. Każdy mieszkaniec, poprzez swoje codzienne decyzje i działania, ma realny wpływ na ograniczenie tego zjawiska.

Odpowiedzialne podejście do opieki nad zwierzętami, a także reagowanie na przypadki ich porzucania czy niewłaściwego traktowania, stanowią kluczowe elementy skutecznej profilaktyki bezdomności.

Każdy z nas może przyczynić się do poprawy sytuacji poprzez:

- odpowiedzialną i świadomą opiekę nad zwierzęciem,
- wykonywanie zabiegów sterylizacji i kastracji,
- czipowanie zwierząt i aktualizowanie danych w bazach,
- adopcję zwierząt ze schronisk zamiast ich kupowania,
- reagowanie na przypadki porzucania lub niewłaściwego traktowania zwierząt,
- zgłaszanie bezdomnych zwierząt odpowiednim instytucjom.

Wspólne działania mieszkańców oraz samorządu pozwalają skutecznie ograniczać liczbę bezdomnych zwierząt oraz poprawiać ich dobrostan.

Każde, nawet najmniejsze działanie ma znaczenie – razem możemy stworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko dla zwierząt na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki.

Pamiętaj: Zwierzę to nie zabawka, lecz żywa istota, która potrzebuje miłości, troski i opieki przez całe swoje życie.

XIV. Obowiązki właścicieli zwierząt wynikające z przepisów prawa

Posiadanie zwierzęcia wiąże się nie tylko z odpowiedzialnością moralną, ale również z obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa, w szczególności z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 ze zm).

Zgodnie z przepisami prawa zwierzę jako istota żywa, zdolna do odczuwania bólu i cierpienia, nie jest rzeczą, a człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę.

Podstawowe obowiązki właściciela

Zgodnie z art. 5 oraz art. 9 ustawy o ochronie zwierząt, osoba utrzymująca zwierzę zobowiązana jest do zapewnienia mu odpowiednich warunków bytowania.

Obejmuje to w szczególności:

- dostęp do odpowiedniej ilości pokarmu i wody,
- ochronę przed zimnem, upałem i opadami atmosferycznymi,
- dostęp do światła dziennego,
- możliwość swobodnej zmiany pozycji ciała,
- odpowiednią przestrzeń dostosowaną do potrzeb gatunku.

Zwierzę nie może być utrzymywane w warunkach powodujących cierpienie lub zagrożenie dla jego zdrowia.

Zakaz znęcania się nad zwierzętami

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy zabronione jest znęcanie się nad zwierzętami.

Przez znęcanie się rozumie się m.in.:

- zadawanie lub świadome dopuszczanie do zadawania bólu i cierpienia,
- utrzymywanie zwierzęcia w niewłaściwych warunkach bytowych,
- porzucanie zwierzęcia,
- stosowanie przemocy fizycznej lub psychicznej,
- utrzymywanie zwierzęcia bez dostępu do wody lub pożywienia.

Porzucenie zwierzęcia jest traktowane jako jedna z form znęcania się.

Obowiązek zapewnienia opieki i nadzoru

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy, kto utrzymuje zwierzę, ma obowiązek zapewnić mu opiekę i ochronę. W praktyce oznacza to:

- sprawowanie stałego nadzoru nad zwierzęciem,
- zabezpieczenie go przed ucieczką,
- niedopuszczanie do sytuacji, w których zwierzę stanowi zagrożenie,
- zapewnienie opieki weterynaryjnej w razie potrzeby.

Zakaz nielegalnego rozmnażania i handlu

Zgodnie z art. 10a ustawy:

- zabronione jest rozmnażanie psów i kotów w celach handlowych bez spełnienia określonych warunków,
- zabroniona jest sprzedaż zwierząt domowych poza miejscami ich chowu lub hodowli,

- zabronione jest nabywanie zwierząt pochodzących z nielegalnych źródeł.

Przepisy te mają na celu ograniczenie działalności pseudohodowli oraz zmniejszenie skali bezdomności zwierząt.

Odpowiedzialność karna

Zgodnie z art. 35 ustawy, kto dopuszcza się znęcania nad zwierzęciem, podlega karze: grzywny, ograniczenia wolności, albo pozbawienia wolności. W przypadku szczególnego okrucieństwa kara może być wyższa.

Znaczenie przestrzegania przepisów

Przestrzeganie przepisów prawa jest jednym z najważniejszych elementów zapobiegania bezdomności zwierząt.

Brak odpowiedzialności właścicieli, w tym: porzucanie zwierząt, brak kontroli nad rozmnażaniem, niewłaściwa opieka, prowadzi bezpośrednio do zwiększania liczby zwierząt bezdomnych.

Świadome przestrzeganie przepisów prawa:

- chroni zwierzęta przed cierpieniem,
- zwiększa bezpieczeństwo mieszkańców,
- wspiera działania gminy,
- realnie ogranicza skalę bezdomności.

**Gmina Tomaszów Mazowiecki
działa na rzecz odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami**

*Opracował referat Ochrony Środowiska
15 kwietnia 2026r.*